

Αξιοποιώντας τις δυνατότητες των ψηφιακών μέσων στη διδασκαλία της Ιστορίας

«Η δράση των νέων και των γυναικών στα χρόνια της κατοχής και της αντίστασης μέσα από ένα ιστολόγιο

<http://gynaika-antistasi.blogspot.com/>».

Βασιλική Ζέττα

Φιλολόγος 1^ο Λύκειο Σερρών,

M.ed στην Παιδαγωγική της Ισότητας, Επιμορφώτρια Β' επιπέδου στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην διδακτική πράξη.

siliazet@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εισήγηση, αποτελεί μια πρόταση διδακτικής αξιοποίησης του δυναμικού περιβάλλοντος του ιστολογίου, με αφορμή τη διδασκαλία της 48^{ης} ενότητας του σχολικού εγχειριδίου της Γ' γυμνασίου,. Πρόκειται για ένα διδακτικό σενάριο στο πλαίσιο του οποίου, οι μαθητές καλούνται να ερευνήσουν διαδικτυακά τον τρόπο που βίωσαν τη γερμανική κατοχή και τα χρόνια της ελληνικής αντίστασης οι γυναίκες και οι νέοι εκείνης της εποχής, αξιοποιώντας στο μέγιστο δυνατό σημείο τα ψηφιακά μέσα της εποχής του web 2.0. Ενδιαφέρει ιδιαίτερα οι μαθητές να προβληματιστούν στο κατά πόσο οι νέοι και οι γυναίκες βίωσαν όχι μόνο το ρόλο του θύματος αλλά και του ενεργού δρώντος υποκειμένου που συμβάλλει στη διαμόρφωση της ιστορίας, λειτουργώντας παράλληλα σε συνθήκες αυθεντικής έρευνας και άμεσης καταγραφής και δημοσιοποίησης των πορισμάτων τους.

Λέξεις κλειδιά: ιστορία, αξιοποίηση ιστολογίου, ο ρόλος των γυναικών και των νέων .

Abstract

This paper is a proposal for teaching use of the potential environmental blog on the occasion of the 48th teaching of the unity of the school handbook C school. This is an educational scenario in which students are asked to explore how online experienced the German occupation and the years of Greek resistance, women and young people of that era, making the maximum point of the digital media era of the web 2.0. Particular interest to reflect on whether young people and women have experienced not only the role of victim and showing the damaging effect of the active subject who helps shape the story, while working in conditions of genuine research and direct recording and publishing their findings.

Keywords: history, development blog, the role of women and youth.

Εισαγωγή

Οι νέες στρατηγικές μάθησης κατατείνουν στην προώθηση της κριτικής σκέψης των μαθητών, στον εξοβελισμό της άκριτης απομνημόνευσης και στην ανάπτυξη της συνεργατικής και ενεργητικής μάθησης (Μαυροσκούφης, 1997^α). Αυτή η οπτική χαρακτηρίζει και τα νέα διδακτικά πακέτα για το μάθημα της ιστορίας που έχουν εισαχθεί στο σχολείο τη σχολική χρονιά 2006-2007¹. Με δεδομένο παράλληλα ότι η διδασκαλία της ιστορίας έχει αρχίζει να αλλάζει τα τελευταία χρόνια και στη χώρα μας, το περιεχόμενο της μετατοπίζεται από το χώρο της εκτενούς αφηγηματολογίας και της ευθύγραμμης παράθεσης των ιστορικών γεγονότων, στο χώρο της μικροιστορίας, της ιστορίας δηλαδή των ανθρώπων. Ενδιαφέρον πλέον δίνεται στις ζωές των απλών ανθρώπων μέσα από τη μελέτη πρωτότυπων και αυθεντικών πηγών. Ταυτόχρονα η διδακτική αξιοποίηση των νέων ψηφιακών μέσων προσφέρει ποικίλες δυνατότητες για ιστορική μικροέρευνα στο σχολικό περιβάλλον. Το «νέο σχολείο» που προετοιμάζεται είναι ένα σχολείο ανοιχτό στις ιδέες, στη γνώση και το μέλλον, που αξιοποιεί κάθε σύγχρονο εργαλείο². Το επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα της ιστορίας της Γ΄ γυμνασίου εστιάζει ακόμη περισσότερο την προσοχή της στην ανάγκη οι μαθητές να: *«συνειδητοποιήσουν ότι τελικά αξίζει να ασχολούμαστε με τη μελέτη του παρελθόντος όχι επειδή η Ιστορία διδάσκει, όπως πίστευαν παλιά, αλλά επειδή η γνώση της Ιστορίας και ο προβληματισμός πάνω σ' αυτήν μας καθιστά, βαθμιαία, αληθινούς πολίτες, δηλαδή ανθρώπους με γνώση και γνώμη τεκμηριωμένη για όσα συμβαίνουν γύρω μας»*.

Μ' αυτό το πνεύμα το συγκεκριμένο διδακτικό σενάριο υποστηρίζει τη διδακτική αξιοποίηση των ΤΠΕ, η οποία δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να ερευνούν μέσα από το διαδίκτυο και τις ψηφιακές του διαδρομές, αυθεντικές ιστορικές πηγές σε κειμενική, εικονική και πολυτροπική μορφή για την περίοδο της γερμανικής κατοχής και της οργανωμένης αντίστασης των Ελλήνων, εστιάζοντας τη ματιά τους στις ζωές των γυναικών και τη δράση της νεολαίας. Πιο συγκεκριμένα οι μαθητές καλούνται να επισκεφτούν επιλεγμένες ιστοσελίδες, αναζητούν στοιχεία και υλικό με τα οποία θα καταφέρουν να ανασυνθέσουν τη διερευνώμενη ιστορική περίοδο και να την παρουσιάσουν στην τάξη οι ίδιοι, ως ενεργά πλέον υποκείμενα μάθησης. Η χρήση των νέων τεχνολογιών προσφέρει ένα νέο πεδίο διαδραστικής και διερευνητικής μάθησης ιδιαίτερα εφαρμόσιμη στο μάθημα της ιστορίας, καθώς οι μαθητές μπορούν να ανασυνθέσουν την εικόνα που είχαν για τα ιστορικά γεγονότα και να βιώσουν το ρόλο του 'μικρού ερευνητή'. Έτσι ευελπιστούμε η ιστορία να γίνει ένα γοητευτικό και ενδιαφέρον ταξίδι στο χρόνο και το παρελθόν χωρίς να μένει «κλειδωμένη» στις σελίδες δυσνόητων βιβλίων.

Ταυτότητα διδακτικού σεναρίου

¹ Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Πρόγραμμα των Σπουδών Ιστορίας

² ' Το νέο Σχολείο' - Υπουργείο Παιδείας-Δια βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

Διδακτική-ενότητα: 48^η ενότητα Κατοχή-Αντίσταση

Τάξη: Γ΄ Γυμνασίου

Χρονική διάρκεια: 3 διδακτικές ώρες

Εργαλεία (έντυπα και ηλεκτρονικά):

- ✓ Σχολικό εγχειρίδιο
- ✓ Διαδίκτυο (φυλλομετρητής)
- ✓ Πρόγραμμα επεξεργασία κειμένου
- ✓ Χρήση λογισμικού επεξεργασίας και παρουσίασης κειμένων.
- ✓ Προγράμματα επεξεργασίας ήχου, φωτογραφίας και video.
- ✓ Προτζέκτορας προβολής
- ✓ Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
- ✓ Πρόγραμμα δημιουργίας ιστολογίων για ανάρτηση και δημοσίευση των δημιουργικών εργασιών των μαθητών και τη δημιουργία δημόσιου διαλόγου στην ευρύτερη εκπαιδευτική κοινότητα π.χ. συνεργασίες σχολείων).

Τόπος διεξαγωγής σχεδίου εργασίας:

Σχολική τάξη, εργαστήριο πληροφορικής.

Προαπαιτούμενες γνώσεις

Οι μαθητές έχουν διδαχτεί τις προηγούμενες ενότητες 45-47 και έχουν αποκτήσει μια γενική γνώση για την κήρυξη του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου και την εμπλοκή της Ελλάδας σ' αυτόν. Προσεγγίζουν επίσης μαζί με το διδάσκοντα το υλικό της επιλεγμένης διδακτικής ενότητας, της 48^{ης} από το σχολικό εγχειρίδιο και εισάγονται στον προβληματισμό και την οπτική του διερευνώμενου θέματος. Παράλληλα οφείλουν να διαθέτουν τουλάχιστον τις βασικές δεξιότητες χρήσης των προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου του Η/Υ και του λογισμικού κατασκευής θεματικών παρουσιάσεων. Απαραίτητη είναι και η σχετική άνεση στην πλοήγηση ενός λογισμικού αλλά και του διαδικτύου. Τέλος αναγκαία είναι και γνώση της αγγλικής γλώσσας τουλάχιστον σε ένα ικανοποιητικό βαθμό. Για τη σύνθεση και ανάρτηση των εργασιών τους στο ιστολόγιο του μαθήματος, <http://gynaika-antitasi.blogspot.com/>, οι μαθητές μπορούν να αντιμετωπίσουν τις όποιες δυσκολίες προκύψουν, με την αλληλοδιδασκτική στήριξη των συμμαθητών τους, στο πλαίσιο των ομάδων συνεργασίας οι οποίες θα συγκροτηθούν, αλλά και με τη συμβολή του καθηγητή της πληροφορικής.

Η συμβολή των ΤΠΕ στο σχεδιασμό του σεναρίου

Η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στο παρόν σενάριο συμβάλλει στη δημιουργία του κατάλληλου παιδαγωγικού πλαισίου, μέσα στο οποίο η γνώση οικοδομείται με την

ενεργητική, συμμετοχική και ομαδοσυνεργατική εμπλοκή των μαθητών. Παράλληλα οι Τ.Π.Ε. προσφέρουν την ευκαιρία να υλοποιηθούν οι σύγχρονες αντιλήψεις για τη διδασκαλία της ιστορίας με την έρευνα και αισθητοποίηση των ιστορικών πηγών αλλά και την αναζήτηση οπτικοακουστικού υλικού διευρύνοντας έτσι το γραμματισμό των μαθητών, σε ένα νέο πλαίσιο ψηφιακής εγγραμματοσύνης τους. (Κουτσογιάννης, 2002). Η εφαρμογή της συγκεκριμένης διδακτικής πρότασης δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές να διαχειριστούν, να αποδομήσουν αλλά και να παράγουν το νέο πολυτροπικό λόγο που υπαγορεύουν οι Τ.Π.Ε, τόσο μέσα από το πλούσιο υλικό που προσφέρουν, όσο και από το λόγο που οι ίδιοι θα παράξουν στο νέο επικοινωνιακό περιβάλλον ενός ψηφιακού ιστολογίου.

Μεθοδολογία διδασκαλίας:

- **Διερευνητική-ερευνητική:** Οι μαθητές ερευνούν κειμενικές και οπτικοακουστικές ιστορικές αναφορές μέσα από το χώρο του διαδικτύου αναλαμβάνοντας το ρόλο του 'μικρού ερευνητή'. Στην ουσία επιδιώκεται «στα πλαίσια της καθοδηγούμενης διερεύνησης να ακολουθήσουν συγκεκριμένες διδακτικές υποδείξεις του εκπαιδευτικού τους και να εμπλακούν σε διερευνητικές και συνεργατικές δραστηριότητες» (Ματσαγούρας, 2000:496).
- **Υποβοηθούμενη ανακαλυπτική μάθηση** που στηρίζεται στις αρχές της **κατευθυνόμενης αυτενέργειας**, της **μαθητοκεντρικής** και **ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας**. Το μοντέλο της συνεργατικής μάθησης (collaborative learning), το οποίο εφαρμόζεται περιέχει στοιχεία του κοινωνικού εποικοδομητισμού αλλά και της κοινωνικο-πολιτιστικής θεωρίας του Vygotsky.

Στοχοθεσία

Γνωστικοί

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να γνωρίσουν τα κύρια γνωρίσματα του καθεστώτος κατοχής στην Ελλάδα
- Να αντιληφθούν την ανάπτυξη του ελληνικού κινήματος της αντίστασης
- Να κατανοήσουν το ρόλο των γυναικών στην αντίσταση
- Να επισημάνουν την ενεργή συμμετοχή των νέων στην αντίσταση
- Να αντιληφθούν την δύναμη της εικόνας και της φωτογραφίας ως ιστορική πηγή.
- Να εκτιμήσουν το ρόλο του γραπτού τύπου, αλλά και των προσωπικών αφηγήσεων ως αυθεντικού ιστορικού υλικού.

Παιδαγωγικοί:

- Να εργαστούν αποτελεσματικά σε ομάδες δουλεύοντας σε ανοιχτά περιβάλλοντα μάθησης που ευνοούν την κριτική διερεύνηση.
- Να επικοινωνούν με άλλους συμμαθητές τους και να μοιράζονται τις απόψεις τους στο πλαίσιο συνεργατικών δραστηριοτήτων.
- Να άρουν στερεότυπα που έχουν να κάνουν με το φύλο, ώστε να κατανοήσουν πως δημιουργοί της ιστορίας είναι εξίσου όλοι.
- Να ασκηθούν στη σωστή διαχείριση του χρόνου, των διαθέσιμων σημειωτικών πόρων και του συντονισμού και υλοποίησης εργασιών
- Να γνωρίσουν στάσεις ζωής και τρόπους συμπεριφοράς και να τις συγκρίνουν με αντίστοιχες σύγχρονες εμπειρίες.
- Να αναπτύξουν ερευνητικές δεξιότητες μέσα από την κριτική συνανάγνωση κειμένων και εικόνων.
- Να αναπτύξουν φιλειρηνικά αισθήματα καταδικάζοντας πρακτικές πόλωσης, αφανισμού και καταστροφής του ανθρώπινου γένους.

Τεχνολογικοί:

- Να εξοικειωθούν με την αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο, που σχετίζονται με το θέμα που διερευνούν
- Να αντιληφθούν τις δυνατότητες αλλά και τους περιορισμούς που θέτει το ηλεκτρονικό μέσο στην αναζήτηση και στον εντοπισμό ενός θέματος.
- Να είναι σε θέση να αξιοποιούν και να διαπραγματεύονται, σε συνεργασία με τον διδάσκοντα, τις πηγές πληροφόρησης που εντοπίζουν στα πλαίσια του **νέου τεχνολογικού γραμματισμού** τους
- Να αποκτήσουν επίγνωση για το περιεχόμενο και τον τρόπο μάθησης μέσω των ηλεκτρονικών μέσων, ώστε να εκμεταλλεύονται τις δυνατότητές τους με δημιουργικό και κριτικό τρόπο.

Οργάνωση της τάξης σε ομάδες

Η τάξη θα χωριστεί σε ομάδες των δυο-τριών ατόμων, ενώ θα καταβληθεί προσπάθεια ώστε να υπάρχει, σε κάθε ομάδα, ένας τουλάχιστον μαθητής που να είναι περισσότερος εξοικειωμένος με τη χρησιμοποίηση των ΤΠΕ (κυρίως στην πλοήγηση-αναζήτηση στο διαδίκτυο). Δεν θεωρείται σκόπιμο να ληφθεί υπόψη το γνωστικό επίπεδο του κάθε μαθητή. Καλό είναι να αποφεύγεται και η ομοιογένεια ως προς το φύλο, όπου αυτό δε δημιουργεί προβλήματα.

Στις ομάδες θα ανατεθούν διαφορετικά προς επεξεργασία θέματα. Αν ο αριθμός των ομάδων το επιτρέπει, το ίδιο θέμα μπορεί να απασχολήσει δύο ομάδες εργασίας, έτσι ώστε να δημιουργηθούν συνθήκες διομαδικού συναγωνισμού, γεγονός που δρα παρωθητικά, αλλά και να επιτευχθεί καλύτερο αποτέλεσμα. κυρίως στη φάση της παρουσίασης των εργασιών στην ολομέλεια της τάξης.

Η αλλαγή των ρόλων μέσα στο ψηφιακό περιβάλλον

Ο ρόλος του διδάσκοντος είναι καθαρά «υποβοηθητικός», και η παρουσία του στην τάξη «διακριτική». Γίνεται βοηθός και συνεργάτης των μαθητών που δουλεύουν σε ομάδες 2-3 ατόμων μπροστά στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, ακολουθώντας τις οδηγίες του φύλλου εργασίας που έχει ο ίδιος δημιουργήσει και διανέμει. Παρέχει ερεθίσματα, συντονίζει την προσπάθεια, επιλύει προβλήματα που τυχόν προκύπτουν, δίνει διευκρινίσεις και, κυρίως ενθαρρύνει τη συνεργασία των μαθητών στην αναζήτηση των σημειωτικών και γνωστικών πόρων, όσο και στη σύνθεση και δημοσίευση των πορισμάτων της μικροέρευνας που θα εκτελούν μέσα από το ιστολόγιο του μαθήματός τους.

Οι μαθητές στην τάξη, με την καθοδήγηση του διδάσκοντος, μετατρέπονται σε ενεργά υποκείμενα, ενώ οι έννοιες του πομπού και του δέκτη επαναπροσδιορίζονται, καθώς ο δέκτης αποκτά τη δυνατότητα του συνδημιουργού νέων ψηφιακών κειμένων, ενώ ο πομπός αποδέκτης του συνεχούς μεταβαλλόμενου κειμένου που δημιουργείται στο δυναμικό περιβάλλον του ιστολογίου. (Κουτσογιάννης, 2002, 408) Στο Εργαστήριο Πληροφορικής μαθαίνουν να περιηγούνται σε τόπους του διαδικτύου που σχετίζονται με το αντικείμενο που μελετούν, αποκωδικοποιώντας και ανασυνθέτοντας τις πληροφορίες, σε μια πορεία δυναμικής κατάκτησης της ιστορικής γνώσης, ώστε να παράγουν και να παρουσιάσουν το τελικό ερευνητικό προϊόν.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ.

Α΄ Φάση-διερεύνηση του θέματος, σύνθεση ομάδων αναζήτησης και επεξεργασία του υλικού.

Η πρώτη ώρα αφιερώνεται στη αναζήτηση, μελέτη και ταξινόμηση του ερευνώμενου υλικού από τις ομάδες. Ο διδάσκων δίνει τις αρχικές κατευθύνσεις, συντονίζει τις ομάδες και παρουσιάζει στους μαθητές τους άξονες μελέτης του θέματος, αλλά και το τελικό παραγόμενο υλικό της έρευνας που θα διεξάγουν οι μαθητές.

Με το τέλος της διδακτικής ώρας ευελπιστούμε ότι ολοκληρώνεται η έρευνα κάθε ομάδας και η καταγραφή των φύλλων εργασίας..

Η έρευνα των μαθητών θα ακολουθήσει τους παρακάτω θεματικούς άξονες:

ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΑ ΚΑΤΟΧΗΣ

Οι μαθητές επισκέπτονται τον δικτυακό τόπο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού <http://www.e-history.gr/> πιο συγκεκριμένα την ιστορική περίοδο 1940-1945 της Νεότερης και Σύγχρονης Ελλάδας, επιλέγουν την ενότητα **κατοχή**. Στη συνέχεια διατρέχουν το φάκελο για το Γερμανικό Φασισμό στην ηλεκτρονική Δ/ση <http://www.ekebi.gr/Fakeloi/fascism/index.htm> και επισκέπτονται την ιστοσελίδα <http://users.hol.gr/~kokkonis/>

Με τα στοιχεία που συλλέγουν μέσα από υπερκείμενα, απαντούν στις ερωτήσεις των φύλλων εργασίας και προσπαθούν να ανασυνθέσουν τις συνθήκες κατοχής των Ελλήνων από τους Γερμανούς.

Η αντίσταση των νέων

Οι μαθητές μελετώντας τις σχετικές σελίδες <http://www.e-history.gr/> του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού και του αρχείου της ελληνικής νεολαίας http://www.istoria-neolaias.gr/stinKoinonia/stinKoinonia_epon.html συλλέγουν πληροφορίες, ερευνούν πρωτότυπες ψηφιοποιημένες πηγές και συνθέτουν υλικό για τη δημιουργία των αντιστασιακών οργανώσεων και το σκοπό που αυτές υπηρετούσαν. Στο τέλος καλούνται να παρουσιάσουν τα αποτελέσματα της έρευνας τους με τη χρήση ενός λογισμικού παρουσίασης στην ολομέλεια της τάξης .

Η γυναίκα στην αντίσταση

Οι μαθητές μελετώντας τους δικτυακούς τόπους που τους προτείνει το φύλλο εργασίας, α) <http://www.e-history.gr/> την ενότητα **Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία**, επιλέγουν την ιστορική περίοδο 1940-1945, την υποενοότητα **κατοχή** και τον υπερδεσμό **γυναίκες**, β) την ιστοσελίδα της εκπομπής ρεπορτάζ χωρίς σύνορα http://www.rwf.gr/newanak-new.php?anakinosis_id=66, και γ) http://users.hol.gr/~kokkonis/courses/oc-res/texts_public.htm, ερευνούν πρωτότυπες ψηφιοποιημένες πηγές και συλλέγουν υλικό σχετικά με τη συμμετοχή των γυναικών στην οργανωμένη αντίσταση του ελληνικού έθνους κατά τη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής. Στόχος τους να διερευνήσουν μέσα από τους αγώνες των γυναικών στη διάρκεια της κατοχής και της αντίστασης, αν τελικά **η γυναίκα είναι ένα τραγικό πρόσωπο στην τραγωδία της κατοχής που απλά βιώνει την τραγωδία ή συνδημιουργός στην Ιστορία.**

Η δύναμη της εικόνας ως ιστορική πηγή

Καθώς η νέα προσέγγιση της ιστορίας υπαγορεύει τη συστηματική χρήση εικονικού υλικού, οι μαθητές θα προσπαθήσουν να αντλήσουν υλικό από τους προτεινόμενους δικτυακούς τόπους και να το παρουσιάσουν στην ολομέλεια της τάξης με τη χρήση ενός λογισμικού παρουσίασης. Η συγκέντρωση του υλικού θα αφορά τις υποενοότητες του διερευνώμενου θέματος: **α) τις άθλιες συνθήκες και την πείνα στη διάρκεια της κατοχής β) την αντίσταση των πολιτών γ) τις βιαιοπραγίες και τα εγκλήματα του ναζισμού.**

Αρχικά διαβάζουν σχετικά με τη φωτογραφία στην περίοδο της κατοχής και στη συνέχεια ερευνούν, αναζητούν υλικό στις προτεινόμενες ιστοσελίδες, ώστε να συνθέσουν την τελική συλλογή τους, ένα φωτογραφικό δηλαδή αρχείο το οποίο και θα αναρτήσουν στο ιστολόγιο του μαθήματος.

http://www.fhw.gr/chronos/14/gr/1940_1945/resistance/07_c.html

http://www.fhw.gr/projects/cooperations/f_policy36_45/gr/photo/index.html

<http://www.rwf.gr/photos1-new.php?id=201&photog=1>

http://www.fhw.gr/chronos/14/gr/1940_1945/index.html

http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_kathextra_100012_09/05/2006_153238 (Αφιέρωμα της καθημερινής).

Η Αντίσταση μέσα από τον τύπο και το ραδιόφωνο

Οι μαθητές επισκέπτονται το δικτυακό τόπο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού http://www.fhw.gr/chronos/14/gr/1940_1945/resistance/index.html για την **Αντίσταση και** πιο συγκεκριμένα την **υποεπνότητα για ακρόαση ραδιοφώνου στα χρόνια της γερμανικής κατοχής**. Στη συνέχεια επισκέπτονται το ψηφιακό αρχείο της EPT www.ert-archives.gr Μέσα από την εκπομπή-αφιέρωμα στις εφημερίδες που κυκλοφορούσαν παράνομα την περίοδο της Κατοχής, αλλά και τις μαρτυρίες των δημοσιογράφων προσπαθούν να ανασυνθέσουν τις πληροφορίες για τη συμβολή του παράνομου Τύπου στον απελευθερωτικό αγώνα, τους κινδύνους που αντιμετώπιζαν οι διανομείς και όσοι συνεργάζονταν στην έκδοση των εφημερίδων, έτσι ώστε να συνθέσουν στο τέλος ένα πολυτροπικό κείμενο στο οποίο θα παρουσιάζουν τη συμβολή του τύπου και του ραδιοφώνου στην Αντίσταση στη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής, για να αναρτηθεί με όλο το υλικό στο ιστολόγιο του μαθήματος.

β' Φάση-σύνθεση των «κειμένων» των ομάδων μέσα από την απάντηση των φύλλων εργασίας

Τη δεύτερη ώρα οι ομάδες των μαθητών με βάση το υλικό που συγκεντρώθηκε θα διαμορφώσουν, με τη βοήθεια του επεξεργαστή κειμένου, ένα κείμενο στο οποίο θα επισημαίνονται τα στοιχεία που συνέλεξαν για το διερευνώμενο θέμα κάθε ομάδας, φροντίζοντας και την αισθητική επιμέλειά του (μορφοποίηση κειμένου, τοποθέτηση εικόνων κ.λ.π.), ώστε να αναρτηθεί στο ιστολόγιο του μαθήματος.

Γ' Παρουσίαση της μικροέρευνας της κάθε ομάδας στην ολομέλεια της τάξης-συζήτηση- αξιολόγηση.

Την τρίτη ώρα οι μαθητές στρέφονται με πρόσωπο στον κύκλο και παρουσιάζουν τα φύλλα εργασίας που έχουν απαντήσει. Αρχικά ορίζεται ένας εκπρόσωπος από την κάθε ομάδα ο οποίος και παρουσιάζει το αποτέλεσμα της συνθετικής εργασίας τους. Δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην άσκηση του προφορικού λόγου και στη διεξαγωγή μιας γόνιμης συζήτησης με την καθοδήγηση του/της καθηγητή/τριας. Παράλληλα οι ομάδες που έχουν ετοιμάσει παρουσιάσεις σε λογισμικό παρουσιάσεων θα τις παρουσιάζουν με τη χρήση ενός βιντεοπρωβόλεα. Στην περίπτωση που δύο ομάδες έχουν χειριστεί το ίδιο θέμα το παρουσιάζουν από κοινού κάνοντας συγκρίσεις και αλληλοσυμπληρώσεις στην προσέγγιση του θέματος..

Δυνατότητες τροποποίησης-προέκτασης σεναρίου.

Το παρόν σενάριο μπορεί να αποτελέσει τη βάση για το σχεδιασμό κι την υλοποίηση ενός διαθεματικού **project**, με τη εμπλοκή παράλληλα και άλλων διδακτικών αντικειμένων, όπως η νεοελληνική γλώσσα, η λογοτεχνία, η αισθητική αγωγή και η μουσική. Οι μαθητές μπορούν να ερευνήσουν σε συνολικό επίπεδο, τον τρόπο που παρουσιάστηκε στον ελληνικό και διεθνή κινηματογράφο ο **Β΄ παγκόσμιος πόλεμος** και να οργανώσουν μια εβδομάδα προβολών στο σχολείο, όπου θα προβληθούν οι πιο αντιπροσωπευτικές από αυτές. Ενδεικτικά μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις ταινίες: "Το αυγό του φιδιού" του Μπέργκιμαν, "Λίστα του Σίντλερ" του Σπίλμπεργκ, "Αντίο παιδιά" του Λουί Μαλ και "Η ζωή είναι ωραία" του Μπενίνι, αλλά και ελληνικές όπως: "Υπολογαγός Νατάσσα", "Μια Γυναίκα στην Αντίσταση", "Ψυχή βαθιά".

Παράλληλα να διαβάσουν και να ερευνήσουν επιλεγμένα λογοτεχνικά βιβλία που αφηγούνται μέσα από προσωπικά βιώματα τις τραγικές για την ανθρωπότητα μέρες, να επιλέξουν και να αναρτήσουν φωτογραφίες και αφίσες, αλλά και να καταγράψουν προσωπικές μαρτυρίες συγγενών από τα δύσκολα χρόνια, στήνοντας ένα ιστορικό αρχείο του τόπου τους. Στο τέλος μπορούν να συνθέσουν όλο το υλικό και να το παρουσιάσουν στη σχολική και τοπική κοινότητα. Το υλικό που θα συγκεντρώσουν οι μαθητές μπορεί να πλαισιώσει τον εορτασμό της εθνικής επετείου της 28^{ης} Οκτωβρίου, δίνοντας τη δυνατότητα στους ίδιους να οργανώσουν και να παρουσιάσουν τη σχολική γιορτή και έτσι να βιώσουν με συμμετοχικές και βιωματικές διαδικασίες τη διαχρονική σημασία του εορτασμού της εθνικής επετείου.

Κριτική

Ο όγκος τόσο του διερευνόμενου, όσο και του παραγόμενου υλικού αποτελεί ενδεχομένως ανασταλτικό παράγοντα για τον ακριβή χρονισμό του σεναρίου. Το πρόβλημα αυτό όμως μπορεί να αντιμετωπιστεί από τον ίδιο τον καθηγητή ανάλογα με τη διάθεση, τα ενδιαφέροντα και τις δυνατότητες των μαθητών του.

Η ένσταση για τη μερική προσέγγιση του θέματος μπορεί εύκολα να ξεπεραστεί από το εύρος των πληροφοριών τις οποίες οι μαθητές προσεγγίζουν και τους βοηθούν να αποκτήσουν μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα της περιόδου. Ακόμη το παρόν σενάριο αποτελεί πρόταση και όχι υπόδειγμα για εφαρμογή, πιστό στο πνεύμα των διακηρύξεων του σχολικού βιβλίου πως η *ιστορία δεν είναι μια*.

Τέλος δυσκολίες μπορούν να εμφανιστούν και στο εργαστήριο πληροφορικής, που κι αυτές όμως δεν ακυρώνουν το διαδραστικό και ενεργητικό τρόπο προσέγγισης του θέματος.

Αξιολόγηση

Με την ολοκλήρωση και παρουσίαση των τελικών εργασιών των μαθητών είναι θεμιτό να γίνεται η αξιολόγηση του προγράμματος τόσο από τους μαθητές, όσο και από τον επιβλέποντα καθηγητή. Οι γραπτές εργασίες από τα φύλλα εργασίας

πιστοποιούν την αποτελεσματικότητα του σεναρίου με την επιτυχία ή όχι καταγραφή τους. Στο μάθημα της ιστορίας ενδιαφέρει εξάλλου περισσότερο η συμμετοχή στην αναζήτηση των πληροφοριών και στην διαδικασία της προτεινόμενης έρευνας, έτσι ώστε οι μαθητές να βιώσουν ένα «άλλο» μάθημα ιστορίας που θα ενεργοποιήσει τη σκέψη τους και ελπίζουμε ότι θα επαναπροσδιορίσει τη σχέση τους με το παρελθόν. Εξαιρετικά σημαντικό δε στοιχείο για την ανατροφοδότηση των μαθητών αποτελεί η ανάρτηση των φύλλων εργασίας αλλά και των εργασιών που οι ίδιοι θα δημιουργήσουν στο ιστολόγιο του μαθήματος.

Βιβλιογραφία

Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία Γ Γυμνασίου, βιβλίο Μαθητή, Λούβη Ευαγ-Δημ. Ξιφαράς.

Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία Γ Γυμνασίου, βιβλίο εκπαιδευτικού, Λούβη Ευαγ-Δημ. Ξιφαράς.

Βακαλούδη, Αν.(2003), *Διδάσκοντας και Μαθαίνοντας με τις Νέες Τεχνολογίες. Θεωρία και Πράξη*, Αθήνα: Πατάκη.

Κουτσογιάννης,Δ. (επ.) (2001),*Πληροφορική-Επικοινωνιακή Τεχνολογία και Γλωσσική Αγωγή: Η Διεθνής Εμπειρία*, Θεσ/νίκη: ΚΕΓ.

Κουτσογιάννης, Δ.(2002), *Τεχνολογίες της Πληροφορικής και επικοινωνίας και διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας :Από το εκπαιδευτικό λογισμικό στον κριτικό τεχνογραμματισμό, Στο Χρ.Κυνηγός, Ε.Δημαράκη (επιμ), Νοητικά εργαλεία και πληροφοριακά μέσα , Παιδαγωγική αξιοποίηση της σύγχρονης τεχνολογίας για τη μετεξέλιξη της εκπαιδευτικής πρακτικής*, 393-419, Αθήνα, Καστανιώτη

Ματσαγγούρας,Η.Γ *Ομαδοκεντρική διδασκαλία και μάθηση. Gutenerg*,Αθήνα,2000

Μαυροσκούφης,Δ.Κ.: *Η σχολική Ιστορία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση(1975-1995).*

Η μεταπολιτευτική εκδοχή του σισύφειου μύθου, Αφοι Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1997^α

ΜυρογιάννηΕ και Μαυροσκούφης Δ., *Φιλολόγοι στον υπολογιστή*, Καλειδοσκόπιο, Αθήνα , 2004

Νάκου,Ε. Τα παιδιά και η ιστορία. Ιστορική σκέψη, γνώση και ερμηνεία, Μεταίχμιο, Αθήνα.

Νικολαΐδου Σ. και Γιακουμάτου Τ., *Διαδίκτυο και Διδασκαλία*, Κέδρος, Αθήνα, 2001.

Poster,Μ *Η ιστορία συμβαίνει στο διαδίκτυο*. Βλ στο www.netschoolbook.gr/markposter.html

Ράπτης Α. κ.Ράπτη Α. *Μάθηση και διδασκαλία στην εποχή της πληροφορίας*, Αθήνα 2003

Σωτηρόπουλος, Π «Η διδακτική πράξη σε ένα σύγχρονο μαθησιακό περιβάλλον»,2002,στο: www.thrace-net.gr/bridges/sotirop.html

ΥΠΕΠΘ- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, *Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*, Αθήνα, 2000.

Frey Karl, Η «Μέθοδος Project», Μια μορφή συλλογικής εργασίας στο σχολείο ως θεωρία και πράξη, *Παιδαγωγική και Εκπαίδευση*, Αφοί Κυριακίδη, 1998.